

Методична розробка

“Розвиток креативного мислення як засіб формування творчих здібностей школярів на уроках англійської мови”.

Учителя англійської мови

Попельнюк Юлії Валентинівни,

учителя вищої категорії,

старшого вчителя

Скандинавської гімназії

Дарницького району м.Києва

Київ -2021 рік

Анотація

Попельнюк Юлія Валентинівна - учитель англійської мови вищої категорії, старший вчитель. У 1999 році закінчила Київський Педагогічний коледж ім. К. Д. Ушинського та отримала кваліфікацію вчителя музики, музичного керівника.

У 2002 році закінчила Київський міжрегіональний інститут удосконалення вчителів ім. Б. Грінченка та отримала кваліфікацію вчитель англійської мови.

У 2004 році закінчила Університет економіки та права «КРОК» за спеціальністю Міжнародна економіка. Стаж роботи в школі 22 роки.

Предмет дослідження – розвиток креативного мислення як засіб формування творчих здібностей школярів на уроках англійської мови.

Дослідження науковців засвідчили, що творчість – це досить складний і своєрідний процес, якому можна навчитися. Для цього необхідно виявити його закономірності, на основі яких можна створити певні методи або прийоми.

У цій роботі розглянуто основні способи стимуляції творчої активності учнів на уроках та педагогічні умови формування їхнього креативного потенціалу. Наведено найпоширеніші методи та інноваційні форми роботи які потрібно використовувати, щоб формувати творчі здібності учнів, такі як метод проєктів, використання технічних засобів, застосування пісень та нових методів навчання та ін. Нетрадиційні форми навчання, оригінальні методи, інноваційні технології на уроках спонукають дітей до нестандартного мислення, пошуку різноманітних розв'язків завдань, пізнавальної активності, фантазування та розкриття творчого потенціалу.

У даній роботі надають методичні рекомендації щодо розвитку креативного мислення та формування творчих здібностей учнів під час навчального процесу в школі та поза її межами.

ЗМІСТ

1. ВСТУП	4
2. ОСНОВНА ЧАСТИНА	6
2.1 ВИКОРИСТАННЯ ТВОРЧИХ ЗАВДАНЬ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	6
2.2 ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЄКТІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ.....	8
2.3 ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ЗМАГАННЯ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ЗДІБНОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ.....	9
2.4 ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ З МЕТОЮ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ШКОЛЯРІВ.....	10
2.5 ЗАСТОСУВАННЯ ПІСЕНЬ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ..	10
2.6 ВИКОРИСТАННЯ НОВИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ТА ПРОБЛЕМНОГО МИСЛЕННЯ.....	11
3. ВИСНОВКИ	13
4. ДОДАТОК 1: ПІСНЯ “NAVANA”	14
ДОДАТОК 2: РОЗРОБКА УРОКУ “EXPEDITIONS. PEOPLE IN SPACE AND THE SOLAR SYSTEM.”	16
5. ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА.....	20

1.ВСТУП

Життя в динамічному, безперервно мінливому світі ставить сучасну людину не тільки перед необхідністю адаптуватися до нових умов життя, але й активно, творчо пізнавати навколишню дійсність, впевнено діяти в непередбачуваних ситуаціях. Щоб долати труднощі, знаходити інноваційні шляхи вирішення проблем, бути успішною, людина повинна активізувати свій творчий потенціал, свою креативність. Креативність як творча здібність виступає потужним фактором розвитку особистості, визначає її готовність до нестандартного мислення й поведінки. Творча обдарованість стає запорукою економічного процвітання й засобом національного престижу. Тому перед практичною освітою постає завдання виховання креативної особистості, здатної до творчої діяльності в різних сферах життя.[1]

Я, як вчитель іноземної мови, маючи кваліфікацію вчителя музики, розумію те, що завдання креативної педагогіки полягає якраз в тому щоб «пробудити» в учнів креативне мислення, творчий потенціал та надати їм впевненості у своїх творчих можливостях. Ця тема стала мені близькою, бо на власній практиці я дійшла висновку, що для формування креативного мислення мені потрібно розробити особливі форми і методи роботи, адже кожен учень має природний творчий потенціал. Я також зрозуміла, що мотивація є найбільш дієвим фактором успішності вивчення англійської мови, і я маю сама бути творчою індивідуальністю.

На основі досліджень західних психологів ми, вчителі - практики, можемо використовувати в своїй роботі рекомендації щодо стимулювання розвитку творчих здібностей наших учнів. А саме:

1. Уважно і чуйно ставитися до всіх проявів творчої активності дітей.
2. Змінювати внутрішній настрій по відношенню до кожного учня: потрібно бачити в кожному з них потенційні творчі здібності.
3. Педагог повинен навчитися бачити креативність учнів не тільки під час занять, а й в інших видах позашкільної діяльності.

4. Формувати в учнів достатньо високу самооцінку, що стимулювала б їх до діяльності.

5. Педагог повинен розвивати свою креативність.[2]

Ми, вчителі, повинні допомогти дітям відчувати власне значення, стати для них не інформаторами, а координаторами. Саме в цій роботі ми розглядаємо найпоширеніші методи та інноваційні форми роботи, які бажано залучати на своїх уроках вчителям щоб формувати творчі здібності їх учнів.

2.ОСНОВНА ЧАСТИНА

Нам видається, що предмет «Іноземна мова» має колосальний вплив на розвиток креативного мислення. Ми виходимо з того, що здавна знання іноземних мов високо цінувалося в житті суспільства, а сьогодні цінність і практична значущість іноземної мови значно зростає, оскільки багато хто у сучасному світі розуміє важливість вивчення іноземної мови, знання якої відкриває нові можливості через доступ до цікавої й актуальної інформації на англійськомовних сайтах, де можна найпершим прочитати популярну книгу, не чекаючи її перекладу, сміливо подорожувати по всьому світу. «Вивчати іноземну мову – означає стати вдвічі багатшим»,- писав свого часу О. Герцен. Вочевидь, знання іноземної мови, зокрема англійської мови, - це ключ до багатьох дверей у світі: престижної професії і кар'єрного зростання, освіти за кордоном, подорожей, вільного спілкування з людьми з різних країн.[3]

2.1 Використання творчих завдань на уроках англійської мови

Суттєво підвищити ефективність розвитку творчих здібностей можливо при постійному використанні творчих завдань, у процесі роботи над якими учні застосовують здобуті знання, уміння та навички. У процесі вирішення творчих завдань учні створюють певний творчий продукт, наприклад, оповідання, казку, вірш, малюнок, фільм, виріб.

Із задоволенням наші діти підхопили ідею написання казок. Так з'явилася на світ книга казок "Once Upon A Time...", яку діти самі написали, оформили та опублікували. Кожен учень мав можливість спробувати себе у якості письменника, проявивши свій талант та креативність. Було обрано 38 найкращих казок, на думку учнів, які увійшли до книги. «Не кожному під силу написати цікаву історію та привернути увагу читачів!» - до такого висновку дійшли наші молоді письменники. Також на своїх уроках ми з учнями пишемо есе. Це різновид творчої роботи, яка має довільну композицію і розкриває

погляд автора на ту чи іншу проблему соціального, культурного чи історичного плану.

Ми розуміємо, що дуже важливим моментом є вивчення іноземної мови в процесі спілкування з її носіями. Тож ми запросили до нас учнів, які навчаються у Farringtons Junior School, Kent, Chislehurst, England. Гості поділились своїми враженнями про наше місто та навчальний заклад. Для гостей провели екскурсію по гімназії та зняли це все на відео. Так і з'явився наш перший англomовний фільм, який із задоволенням ми дивимось та обговорюємо з нашими гімназистами.

Учні охоче виконують творчі завдання, такі як: придумати іншу кінцівку розповіді або придумати та написати розповідь за серією картинок, розіграти діалог між персонажами тексту. Наприклад, після читання тексту ми ставимо учням питання, пов'язані зі змістом прочитаного. Запитання типу When? Where? Who? та інші, що дає нам розуміння того, чи знають учні про що йде мова у тексті чи ні. Для того щоб розвинути креативне мислення, ми надаємо учням самостійно виразити свою думку, довести її, застосовуючи різні мовні засоби та вирази I think...As for me...To my opinion...As for as...I understand...Цей вид роботи не тільки розвиває вміння та навички монологічного мовлення, але й креативне мислення учнів.

Дуже важливим моментом на уроках іноземної мови є залучення технічних засобів навчання. Завдяки цьому учні 10-х та 11-х класів беруть участь в освітньому проєкті «Уроки країнознавства з Ендрю Сомервілем та Albion Education», де мають змогу поспілкуватись з корінним англійцем за допомогою Skype. Гімназисти мають чудову можливість дізнатися більше про культуру та традиції Великої Британії з перших вуст і покращити свої комунікативні навички в доброзичливій англійській атмосфері.

У ході вивчення різних тем доцільно використовувати різні види творчих завдань, оскільки це спонукає дітей до пошуку, зацікавлює новизною.

2.2 Використання методу проєктів для розвитку творчих здібностей учнів.

Насамперед викладач іноземної мови навчає дітей способам мовної діяльності, тому ми говоримо про комунікативну компетенцію як одну з основних цілей навчання. В даний час метод проєктів широко використовується в сучасній світовій методиці викладання англійської мови, так як він дозволяє органічно інтегрувати знання учнів з різних галузей для вирішення окремо взятої практичної проблеми, стимулюючи при цьому розвиток творчих здібностей особистості учня. Проєкт виникає і розвивається із конкретної ситуації. Ця ситуація виникає в процесі роботи над будь - якою учбовою темою, в ході обговорення прочитаного тексту, актуальних подій сучасного життя і т.д.

Метод проєктів може перетворити уроки англійської в дискусійний, дослідницький клуб, в якому вирішуються цікаві, практично значимі для учнів проблеми.

Виявити різні позиції щодо певної проблеми або суперечливого питання дає можливість застосування методу дискусії. Для цього учні 10-х та 11-х класів беруть участь у дискусії: «Плануємо наше майбутнє!», де відповідають на питання: "Де варто навчатись - у нас чи за кордоном? Чи будеш ти сумувати за своєю країною на чужині? А, може, краще залишитися тут, в Україні, і навчатися у наших вишах?" - Діти обговорюють англійською мовою переваги та недоліки навчання в Україні та за кордоном, обґрунтовуючи свою думку у дебатах.

Проєктна методика відрізняється кооперативним характером виконання завдань під час роботи над проєктом, діяльність, яка при цьому здійснюється, є за своєю суттю креативною та орієнтованою на особистість учня. Вона передбачає високий рівень індивідуальної та колективної відповідальності за виконання кожного завдання з розробки проєкту. Спільна робота групи учнів над проєктом невіддільна від активної комунікативної взаємодії учнів.[4]

Наші учні беруть участь у різних проєктах. Під час уроків-диспутів "Ecological Problems in Great Britain" діти створюють організації, в яких обговорюють найбільші екологічні проблеми, що існують та становлять загрозу навколишньому середовищу у Великій Британії на сьогоднішній день та які наслідки людство чекає у майбутньому. Долучаючи всіх учасників диспуту до цих питань, діти презентують свої дослідження, розробляють проєкти вирішення цих проблем, а також мають можливість перевірити свою обізнаність, відповідаючи на запитання 'Екологічної вікторини'.

2.3 Інтелектуальні змагання як засіб розвитку здібностей особистості

Конкурсні програми, олімпіади, конференції, турніри й інші інтелектуальні змагання являють собою потужний засіб заохочувального відбору талановитої молоді, виявлення та подальшої поглибленої підготовки найбільш обдарованих молодих людей, які згодом зможуть реалізувати себе у науково-технічній або іншій сфері, стануть справжніми представниками наукової еліти нації, гарантами інноваційного розвитку суспільства.

Важливо зазначити, що інтелектуальні конкурси мають не лише освітнє та розвивальне значення, але й дозволяють виявити молоді таланти.

Учні нашої гімназії беруть участь у конкурсах «Puzzle» та «Greenwich». Хочу відзначити успіх учениці Костякіної Єлизавети, яка виборола Гран-Прі серед 150 учасників у Всеукраїнському конкурсі, організованому міжнародним освітньо-методичним центром «Dinternal Education» та компанією «Алеком – тур». Ліза виграла літній курс у класичній англійській школі-пансіоні «Queen Anne's School» (Великобританія), який включає: інтенсивну англійську, екскурсії до Лондона та Оксфорда, розваги після занять. Також робота учениці Петухової Єви, потрапила у 10-ку найкращих робіт Всеукраїнського конкурсу «Certify your future».

Хочу відзначити участь учениці Хоменко Лесі в районному та міському етапі олімпіад з англійської мови, яка посіла третє місце серед учнів м. Києва.

Участь в олімпіадах та конкурсах мотивує та готує дітей до складання

Міжнародних іспитів Pearson Test of English General, IELTS, та тестів ЗНО на високі бали.

2.4 Використання технічних засобів навчання з метою розвитку творчих здібностей школярів

Використання технічних засобів навчання (кінофільмів, телепередач, звукозаписів тощо) з метою розвитку творчих здібностей учнів збагачує методику викладання англійської мови, дає можливість розробляти нові методичні прийоми навчально-виховної роботи, приваблює своєю новизною та свіжістю, розширює взаємозв'язки між уроками з мови та інших дисциплін. Переглядаючи фільми або телепередачі, учні одержують емоційну наснагу, що безпосередньо відбивається на якості творчих робіт, бо стимулює мовний процес.

Так, вивчаючи тему «True or false» в 11-х класах, діти із задоволенням дивляться фрагменти фільму «Catch Me If You Can». Після роботи з текстом «The Imposter», ми розбираємо епізоди з фільму :

-Substitute Teacher	- Are you my Deadhead?
-Bank Teller Seduction	-Frank Abagnale as a lawyer
-Frank becoming a pilot scene	-Dr. Connors

Сприйняття іноземної мови на слух є одним з головних етапів у вивченні англійської. Перегляд аутентичних матеріалів — що може бути корисніше і цікавіше? В серіалах і фільмах велика кількість фразових дієслів та слів з вокабуляру середньостатистичного американця або англійця. В художніх творах і граматичних підручниках вони зустрічаються набагато рідше. Адже їх знання і вирізняє людину, для якої англійська не є рідною, від носія мови.

2.5 Застосування пісень на уроках англійської мови

Серед великого розмаїття видів творчих робіт хотілося б зупинитись на одному, який заслуговує на загальну увагу, оскільки при вдалому підході до нього тренуються всі види мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння,

читання й письмо. Мається на увазі використання пісень у запланованій серії завдань для виконання на уроці англійської мови.

Залежно від поставленої мети уроку іноземної мови пісенний матеріал може бути використаний на різних етапах уроку, а саме:

1. для фонетичної зарядки на початковому етапі уроку;
2. на етапах введення і закріплення лексичного та граматичного матеріалу;
3. на будь-якому етапі уроку, як стимул, для розвитку мовних навичок і вмінь;
4. як свого роду релаксація в середині або в кінці уроку, тобто як фізична хвилинка.[5]

На уроках ми часто використовуємо пісні для формування творчих здібностей школярів. (Додаток 1)

2.6 Використання нових методів навчання для розвитку творчого та проблемного мислення

Групова форма навчання, яка націлена на підвищення активності учнів у процесі отримання знань, вимагає формування, теоретичного обґрунтування та практичного застосування нових активних і творчих методів навчання. Власне про них американські педагоги заговорили ще в другій половині ХХ століття. Вони підкреслювали, що ці методи зацікавлять учнів самим процесом навчання, активізують їх роботу з досягнення власних навчальних цілей, допоможуть розвинути здібності творчого та проблемного мислення. Серед найпопулярніших та найпоширеніших активних і творчих методів в загальноосвітніх закладах США виділяють наступні: навчання у співпраці (cooperative learning, collaborative learning, team learning, peer assisted learning), проектне навчання (project-based learning), проблемне навчання (problem-solving learning), навчання на прикладі великих наукових досягнень (discovery learning) та інші. [6]

Останні декілька років ми використовуємо метод «Learning by teaching». Цей метод, коли учні вчать інших учнів, існує вже багато років.

Спочатку ми пропонуємо учням 10-х та 11-х класів проводити елементи уроків в учнів, які навчаються в 5-х та 6-х класах. Протягом декількох місяців вони працюють з дітьми, почувая себе все більш впевненими в собі. Діти творчо підходять до матеріалу, проводять уроки в парі та поодиноці. Наступним етапом є проведення елементів уроку для своїх однокласників. В цьому випадку, завдання вчителя полягає в спостереженні та координуванні уроків. Цей метод дуже позитивно впливає на учнів середньої та старшої школи, заохочуючи дітей до креативного мислення, завдяки цьому відбувається формування їх творчих здібностей.

<https://youtu.be/nrUgAmItZ-U>

3. ВИСНОВКИ

Які ж способи стимулювання творчих здібностей? Це, перш за все, забезпечення сприятливої атмосфери, доброзичливість з боку вчителя, його відмова від критики на адресу дитини, заохочення висловлювання оригінальних ідей, а також використання особистого прикладу творчого підходу до вирішення проблем. Надзвичайно перспективними є ідеї створення навчальних програм з використанням комп'ютерів і відеозаписів, та впровадження їх у практику школи.

Оволодіння іноземною мовою як засобом спілкування повинне дати учням безпосередній доступ до культури інших народів, сприяти вихованню, всебічному розвитку школярів, підвищувати якість підготовки їхньої діяльності в різних сферах життя.

Практика свідчить, що найбільш продуктивними, міцними, усвідомленими стають ті знання, які учень здобуває сам.

Отже, у кожній людині природою закладений певний творчий потенціал. Виявити здібності, розвинути їх якомога повніше — таке завдання повинен ставити перед собою кожний педагог. Надзвичайно важливо навчити бачити прекрасне, тонко сприймати навколишній світ, правильно й образно висловлювати думки. Робота ця кропітка, об'ємна, тож розпочинати її слід якомога раніше і проводити системно. Пісні, вірші, театралізація у позакласній роботі все більше проникають на урок, стають обов'язковими його елементами. Успішно розвиває творчі здібності учнів той вчитель, який сам є творчою індивідуальністю.

Застосування пісень на уроках англійської мови.

Пісня "HAVANA".

Учні 5-х та 6-х класів співають пісню "HAVANA". Спочатку ми поєднали пісню з попереднім етапом уроку. На другому етапі учні виконали завдання (поставити дієслова в правильній граматичній формі- Past Simple). В тексті дієслова стоять в інфінітиві.

Hey

Havana, ooh na-na (ay)

Half of my heart is in Havana, ooh-na-na (ay, ay)

He **take** me back to East Atlanta, na-na-na

Oh, but my heart is in Havana (ay)

There's somethin' 'bout his manners (uh huh)

Havana, ooh na-na (uh)

He **doesn't walk** up with that "how you doin'?" (uh)

(When he **come** in the room)

He **say** there's a lot of girls I can do with (uh)

(But I can't without you) I **know** him forever in a minute (hey)

(That summer night in June)

And papa says he **get** malo in him (uh)

He get me feelin' like

Ooh-ooh-ooh, I know it when I **meet** him

I **love** him when I **leave** him

Got me feelin' like

Ooh-ooh-ooh, and then I **have** to tell him

I **have** to go, oh na-na-na-na-na

Havana, ooh na-na (ay, ay)

Half of my heart is in Havana, ooh-na-na (ay, ay)

He **take** me back to East Atlanta,...

А також ми по черзі виконували різні рухи. На наступний урок діти отримали завдання зробити презентацію про свою улюблену пісню/виконавця.

«Додаток 2»:

Розробка уроку “EXPEDITIONS. PEOPLE IN SPACE**AND THE SOLAR SYSTEM.”****(5 Form)****Outcomes:**

By the end of the lesson, students will be able to speak about different types of transport and which they use for travelling. They will learn some new words and interesting facts about the Solar System. Also, they will be able to use was/were in questions and affirmative sentences.

Procedure**Introduction.****Warming-up. Greeting. Introducing the topic of the lesson.**

Good Morning, dear students! How are you? Are you in a good mood? Today we are going to have an unusual lesson. Look, we have some guests. Let's say hello and sing our favourite « Hey, hello» song.

Everybody sing hello. Hey, hello. Hey, hello.

You can do it if you think so. Hey, hello. Hey, hello.

Everybody sing along. Hey, hello. Hey, hello.

We are here where we belong. Hey, hello. Hey, hello.

We can dance. We can play. Hey, hello. Hey, hello.

Music is what we'll make today. Hey, hello. Hey, hello.

Come on in. Let's be friends. Hey, hello. Hey, hello.

It is time to pretend. Hey, hello. Hey, hello.

Revision of vocabulary from the previous lesson.

Teacher: My dear, what types of transport can you see in the photos?

Students: Balloon bus camel canoe car ferry horse plane rocket ship train.

Teacher: Ok. Now, I would like you to complete these sentences with our words.

We can fly(in a balloon)

We can travel..... (by bus....)

We can use (a camel)for travelling in the desert

We can visit the islands(by ferry)

We can travel by(plane, ship, train...)

We can get a(spaceship)....to make a journey to the Moon

The topic of the lesson is «People in Space and the Solar System». We've got much work to do today. We'll remember some facts from the history of space exploration, you'll tell us what you know about the planets of the Solar System, you'll do some exercises and we'll sing songs.

Phonetic drill.

Today, we are going to talk about Space. So, let's remember some terms we'll need today. Listen attentively and repeat after me:

Astronaut, Earth, galaxy, Moon, planet, Solar System, spaceship, star, Sun.

And now, I want you to guess the words:

- The Sun and the planets that move round it. (Solar SYSTEM)
- This person travels in space (Astronaut)
- The planet where we live (The Earth)
- A big group of stars (Galaxy)
- You travel in Space in this (Spaceship)
- The large bright object in the sky that gives us light and heat and which the Earth moves around (Sun)
- A very large ball of burning gases in space, which looks like a point of light in the sky at night. (Star)

- The round object that moves around the Earth and shines in the Sky at night. (Moon)
- A very large round object in space that moves around a star such as the Sun. (Planet)

My dear children, I've got some questions for you:

Who was the first man to fly into space? (фото- Юрій Гагарін)

Who was the first woman to fly into space? (фото- Валентина Терешкова)

Who was the first astronaut to walk on the Moon? (фото- Нейл Армстронг)

How many planets are there in the Solar System?

Look at the board and read them.

Mercury, Venus, Earth, Mars, Jupiter, Saturn, Uranus, Neptune, Pluto. (Video «The Solar System»)

Listening and speaking. Check on homework.

Dear students, at home you read a text about Expedition. Let's listen to it. (Students go through the text and underline words: mission, commander, oxygen, equipment.) And now, close your books, please. I will ask you some questions.

- When was the first expedition to the space station?
- Who were the astronauts?
- How long was their stay?
- What was life like?
- Were there any problems?
- Was the return journey successful?

Музична пауза. Пісня танок.

Grammar.

Діти самостійно утворюють правило вживання was/were на прикладі 2-х речень.

На дошці:

He was the commander.

There were three men.

Закріплюємо матеріал за допомогою таблиці.

I She It- was

We You They – were

Grammar in practice.

There ----an explosion on the spaceship.

The astronauts -----scared.

The start of the mission -----on the 11th of April.

There -----other missions.

My sister ----- very interested in the story.

The astronauts -----safe at the end of the film.

There ----- a problem on the ship.

The actors -----in the film.

Summing up

Teacher: What have you learnt today?

Students answers.

Homework

Your home task will be to read the information about another mission to the Moon and to write pairs of sentences.

Teacher: The lesson is over. Thank you for the lesson! All of you were excellent today!

Good-bye.

5. ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Позняк Т.М. Розвиток креативних здібностей особистості /Т.М. Позняк// Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Сер.: Психологічні науки.-2013.-Вип.114.-С.161-166
2. Ильин Е.П. Психология творчества, креативности, одаренности. – СПб.: Питер, 2009. – 448 с
3. Ю.С. Чапюк, Ігри-вправи як засіб розвитку креативного мислення молодших школярів на уроках англійської мови./ Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Серія «Педагогічні науки».- Вип.36.
4. Полат Є.С. Метод проєктів на уроках іноземної мови / Є.С. Полат // Иностранные языки в школе. – 1991. – №2. – С. 3 – 10.
5. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха [та ін.]. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 356 с.
6. Мілова О. Є. Сучасні форми та методи активного навчання в шкільній практиці / О.Є.Мілова // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (філологічні науки). Наукове видання. – 2010. – № 14 (201). – С. 112-119.